

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Milli Eğitim Bakanı Sayın Yusuf TEKİN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını; Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 96.maddeleri gereğince saygılarımla arz ederim.

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Yurtdışı bursiyerleri: Umutla gönderilen, belirsizlikle karşılanan gençler

Bir Ülke, geleceğini en parlak beyinlerini nasıl yetiştirdiğiyle kurar.

Türkiye de yıllardır bu anlayışla gençlerini yurtdışına gönderiyor: Daha iyi eğitim alsınlar, kendilerini geliştirsinler, sonra dönüp Ülkeye katkı sunsunlar diye.

Ancak ideal olarak tasarlanan bu sistem, sahadaki uygulamalarla çoğu zaman gençler için bir fırsattan çok bir mücadeleye dönüşmüş durumda.

Yurtdışına gönderilen bursiyerler, daha ilk adımda ciddi bir belirsizlikle karşılaşılıyor.

Burs miktarları, gidilen Ülkenin yaşam koşullarına çoğu zaman uyum sağlamıyor. Döviz kurlarındaki dalgalanmalar, bu gençlerin alım gücünü hızla eritiyor. Bir yandan akademik başarı baskısı, diğer yandan geçim derdi... Sonuç: Bilim üretmesi beklenen gençler, hayatta kalma mücadelesi veriyor.

Daha da vahimi, bu bursların planlama ve yönetim süreçlerindeki kopukluk. Hangi alanlarda ne kadar insan kaynağına ihtiyaç olduğu net bir stratejiyle belirlenmeden, parçalı ve kısa vadeli yaklaşımlarla öğrenci gönderiliyor. Bu durum hem kaynak israfına hem de gençlerin kariyerlerinin belirsizliğe sürüklenmesine yol açıyor.

Bursiyerlerin en büyük sorunlarından biri de geri dönüş sürecindeki karmaşa.

Yıllarca yurtdışında eğitim alıp kendini geliştiren gençler, Türkiye'ye döndüklerinde çoğu zaman liyakatten uzak, plansız bir istihdam sistemiyle karşılaşılıyor. Kadro yok, uygun pozisyon yok, koordinasyon yok. Sonuç olarak ya niteliklerinin çok altında işlere yönlendiriliyorlar ya da sistemin dışına itiliyorlar.

Bu noktada "beyin göçü" tartışmaları da kaçınılmaz hale geliyor. Devletin ciddi kaynaklar harcayarak yetiştirdiği gençlerin bir kısmı, geri dönmek yerine yurtdışında kalmayı tercih ediyor. Çünkü döndüklerinde karşılaşacakları belirsizlik, bürokrasi ve liyakat sorunları onları caydırıyor. Bu durum, sadece bireysel bir tercih değil; sistemsel bir başarısızlığın açık göstergesidir.

Ayrıca bursiyerler üzerindeki yükümlülükler de ayrı bir tartışma konusu.

Mecburi hizmet uygulamaları, çoğu zaman esneklikten uzak ve gerçekçi olmayan koşullarla düzenleniyor. Gençlerin hayat planları, akademik hedefleri ve kişisel gelişimleri bu katı kuralları içinde sıkışıp kalıyor.

Tüm bu sorunlar, aslında çok basit bir gerçeğe işaret ediyor: Sorun kaynak eksikliği değil, yönetim eksikliği. Türkiye, gençlerini yurtdışına gönderecek güce sahip; ancak onları doğru planlayacak, destekleyecek ve geri kazandıracak bütüncül bir sisteme sahip değil.

Unutulmamalıdır ki, yurtdışı bursiyerleri bir “harcama kalemi” değil, Ülkenin geleceğine yapılmış en kritik yatırımdır. Bu yatırımın heba edilmesi ise sadece ekonomik değil, stratejik bir kayıptır.

Bu Bağlamda;

- 1) Yurtdışına gönderilen bursiyerlerin aylık bursları, gidilen Ülkelerin yaşam maliyetlerine göre ne sıklıkla güncellenmektedir? Bu güncellemeler neden çoğu zaman yetersiz kalmaktadır?
- 2) Döviz kuru dalgalanmalarının bursiyerler üzerindeki etkisini azaltmak için neden kalıcı bir mekanizma oluşturulmamıştır?
- 3) Yurtdışına gönderilecek öğrencilerin alan ve kontenjan planlaması hangi bilimsel ve stratejik analizlere dayanmaktadır? Bu planlamalar neden kamuoyuyla paylaşılmamaktadır?
- 4) Yurtdışında eğitimini tamamlayıp dönen bursiyerlerin istihdam süreçlerinde yaşadığı sorunlara yönelik somut bir çözüm planı var mıdır? Varsa neden sahada etkili sonuçlar görülmemektedir?
- 5) Mecburi hizmet uygulamalarının daha esnek ve adil hale getirilmesi için herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır?
- 6) Devletin yetiştirdiği bursiyerlerin yurtdışında kalmayı tercih etme oranı nedir? Bu durumun nedenleri üzerine yapılmış kapsamlı bir analiz var mıdır?
- 7) Bursiyerlerin akademik ve psikolojik destek ihtiyaçlarını karşılamak için hangi mekanizmalar kurulmuştur? Bu desteklerin etkinliği nasıl ölçülmektedir?
- 8) Yurtdışı burs programlarının uzun vadeli ulusal kalkınma hedefleriyle uyumu nasıl sağlanmaktadır? Bu konuda şeffaf bir strateji belgesi neden kamuoyuna sunulmamaktadır?

Bu sorulara verilecek açık, net ve hesap verebilir cevaplar; yalnızca bursiyerlerin değil, Türkiye’nin bilimsel ve akademik geleceğinin de yönünü belirleyecektir.